

Özel Eğitimde Müzik Konulu Tezlerin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Investigation of Theses on Music in Special Education in Terms of Various Variables

ÖZET

Bu araştırmada, YÖK Ulusal Tez Merkezi'nde 1993-2024 yılları arasında ülkemizde yapılmış özel eğitimde müzik konulu lisansüstü tezler ele alınmıştır. Araştırmada incelenen Tezler üniversiteleri, enstitüleri, yılları, konu dağılımları, materyal geliştirme durumları, çalışma grupları ve engel grupları gibi çeşitli değişkenler açısından bibliyografik olarak incelenerek çalışmalara ilişkin mevcut durumun ortaya konulması amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında 137 adet teze literatür incelenmesi yoluyla ulaşılmıştır. Çalışmada elde edilen bulgulara göre; tezlerin 42 farklı üniversitede çalışıldığı, üniversiteler içinde en çok tezin Gazi Üniversitesi'nde yapıldığı, enstitülerine göre incelendiğinde tezlerin en çok eğitim bilimleri enstitülerinde yazıldığı, 1993-2024 yılları arasında en çok tezin 2019 yılında yapıldığı, tezlerin çoğunluğun betimsel yöntemler kullanılarak yazıldığı, konu dağılımlarına göre incelendiğinde eğitim ve öğretim konulu çalışmaların çoğunlukta olduğu, materyal geliştirme durumuna göre incelendiğinde sadece 16 çalışmada materyal geliştirildiği, en çok tercih edilen örneklem grubunun otizmlili bireylerden oluştuğu ve tezlerin çoğunluğunun işitme yetersizliği engel grubuna yönelik yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Özel Eğitim, Müzik, Müzik Eğitimi, Müzik Terapi

ABSTRACT

In this study, graduate theses on music in special education conducted in our country between 1993-2024 at the Higher Education National Thesis Center were discussed. The purpose of the research was to examine the theses in terms of various variables such as universities, institutes, years, topic distributions, material development status, study groups, and obstacle groups, and to present the current situation regarding the studies in a bibliographic manner. Within the scope of the research, 137 theses were reached through literature review. According to the findings obtained in the study; it has been determined that theses were conducted at 42 different universities, with the highest number of theses being carried out at Gazi University. When examined according to their institutes, it was found that most theses were written in the institutes of educational sciences. Between the years 1993-2024, the highest number of theses was completed in 2019. It was concluded that the majority of theses were written using descriptive methods, and when analyzed according to subject distributions, studies on education and teaching were predominant. In terms of material development, it was found that materials were developed in only 16 studies, the most preferred sample group consisted of individuals with autism, and the majority of theses were aimed at the hearing impairment disability group.

Keywords: Special Education, Music, Music Education, Music Therapy

GİRİŞ

Her birey gelişiminin ayrılmaz bir parçası olan kendine özgü özelliklerle dünyaya gelmektedir. Sahip olduğumuz bu özellikler yaşadığımız sosyal çevre, aile yapısı, kültürel yapı gibi faktörler çerçevesinde şekillenmektedir. Birbirinden farklılık gösteren cinsiyet, zeka seviyeleri, öğrenme stilleri, kişilik yapıları, bedensel öze algılama düzeyi gibi özellikleri kişilerin çevresiyle olan etkileşimlerini, iletişimlerini, eğitim sürecinden yararlanmalarını ve bağımsız bireyler olarak hayatlarını sürdürmelerini olumsuz yönde etkilemez iken bazı bireyler doğuştan veya doğumdan sonra maruz kaldıkları etmenlerden kaynaklı olarak yaşamlarını bağımsız olarak sürdürebilmeleri için önemli bir unsur olan yaşam becerilerini fiziksel veya bilişsel olarak yerine getirmede güçlük yaşamaktadır.

Yaşıtlarına göre farklılıklara sahip olan, yaşadıkları yetersizliklerden kaynaklı olarak sosyal çevresiyle uyumlu bir yaşam sürdürmekte zorluklar yaşayan bu bireyler özel gereksinimli bireyler olarak adlandırılmakta ve bu bireylerin birbirinden farklı ihtiyaçlarının karşılanması doğrultusunda etkili ve kaliteli bir eğitime ihtiyaçları vardır. Özel gereksinimli bireylerin ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik düzenlemelerin yapıldığı özel eğitime ilişkin alanyazını incelediğimizde birbirinden farklı tanımlamalara rastlamamız olasıdır.

Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'ne göre (2018) özel eğitim kavramı "Bireysel ve gelişim özellikleri ile eğitim yeterlilikleri açısından akranlarından anlamlı düzeyde farklılık gösteren bireylerin

Sena Begüm Üçer¹
Pelin Esmergül²

How to Cite This Article

Üçer, S. B. & Esmergül, P.
(2025). "Özel Eğitimde Müzik Konulu Tezlerin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi", International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 11(4): 597-612. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.16421735>

Arrival: 09 May 2025
Published: 26 July 2025

Social Mentality And Researcher Thinkers is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Bilimleri, Kırıkkale, Türkiye.

² Dr Öğr. Üyesi, Kırıkkale Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik Bölümü, Kırıkkale, Türkiye.

eğitim ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamak üzere geliştirilmiş eğitim programları ve özel olarak yetiştirilmiş personel ile uygun ortamlarda sürdürülen eğitim” olarak tanımlanmaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] 2018).

Ünlü (2022)’ye göre özel eğitim; eğitim süreçlerinde problemler yaşayan özel gereksinimli bireyler için uzman eğitimciler tarafından bireylerin ihtiyaçları doğrultusunda geliştirilmesi ve desteklenmesine yönelik özel materyaller, yöntem ve teknikler kullanılarak planlanan öğrencilerin kendine yetebilen bağımsız bireyler olarak topluma dahil olmasını kolaylaştıran eğitim ve öğretim sürecidir (Ünlü, 2022: 3).

Sönmez (2017)’e göre özel eğitim; özel gereksinimli öğrencilerle normal gelişim gösteren öğrenciler aralarındaki farklılıkların ortadan kaldırılması, sosyal çevre tarafından benimsenmesi, özel gereksinimli öğrencilerin yetersizliklerine yönelik sistematik olarak planlanan bir programdır (Sönmez, 2017: 3).

Alanyazın incelendiğinde özel gereksinimli bireyler özellikleri ve ihtiyaçlarına göre;

- ✓ Zihinsel yetersizliği olan,
- ✓ Görme yetersizliği olan,
- ✓ İşitme yetersizliği olan,
- ✓ Otizm spektrum bozukluğu olan,
- ✓ Özel öğrenme güçlüğü olan,
- ✓ Dil ve konuşma güçlüğü olan,
- ✓ Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu olan,
- ✓ Ortopedik yetersizliği olan,
- ✓ Kas ve sinir sistemine bağlı yetersizliği olan,
- ✓ Serebral palsili olan,
- ✓ Duygu ve davranış bozukluğu olan,
- ✓ Süreğen hastalığı olan,
- ✓ Çoklu yetersizliği olan,
- ✓ Üstün yetenekli bireyler olarak sınıflandırılmaktadır (Çakıroğlu, 2019: 9 akt. Dağhan, 2023:14).

İnsanoğlunu seslerle çevrili dünyada anne karnında tanıdığı ilk andan itibaren etkisiyle büyüleyen müzik, doğumdan ölüme kadar hayatının her anına eşlik eden, hayatını sürdürdüğü her ortamda etkileşim içinde olduğu vazgeçilemeyen bir unsur olmuştur (Say, 2022:20)

Müzik, bireyin kendini rahat ve özgür hissedebileceği doğal bir ortam oluşturarak, bilgi ve beceri öğrenme sürecinin daha keyifli bir hale gelmesi ve bireyin farkına varmadan eğlenerek, zevk alarak öğrenmesini sağlayan motivasyon ve başarıyı destekleyen çok yönlü bir araçtır (Yılma Şakalar, 2022:199).

Müzik, normal gelişim gösteren bireyler için önemli olduğu kadar özel gereksinimli bireyler için de önemli olan yaşamlarına pek çok olumlu etkisi olan bir sanat dalıdır.

Özel gereksinimli bireyler sahip oldukları farklılıklarından dolayı akademik yaşamlarında istedikleri başarıyı elde edememe, kendini ifade edememe, sağlıklı iletişim kuramama ve toplum tarafından kabul görmeme gibi zorluklarla hayatlarını sürdürmeye çalışmaktadır. Bu zorluklar bireylerin yaşamları özgüvensiz olmalarına ve başarısızlık duygusu yaşamlarına neden olmaktadır.

Müzik, özel gereksinimli bireyler için çok önemli olan başarıyı destekleyici şarkı söyleme, dinleme ve çalgı çalma gibi birçok etkinliği içinde barındırmaktadır. Gerçekleştirilen müzik etkinlikleri bu bireylerde motivasyonun ve özgüvenin artmasında etkili olmakta ve bireylerin diğer alanlarda da başarılı olma isteklerini artırmaktadır (MEB, 2014:3).

“Müzik, özel gereksinimli bireyler için, öz bakım becerilerinden matematiksel çalışmalara, konuşma becerisinden fiziksel aktivitelere kadar günlük tüm ihtiyaçlara yönelik hemen hemen her alanda bir eğitim ve terapi alanı olarak da bu bireylerin yaşantısında yerini alır” (Tunalıoğlu, 2020:5).

Bu çalışmada; 1993-2024 yılları arasında ülkemizde yapılan özel eğitimde müzik konulu lisansüstü tezler ele alınmış çeşitli değişkenler açısından sonuçlara ulaşmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda çalışmanın araştırma problemi “Türkiye’de yapılmış özel eğitimde müzik konulu lisansüstü tezler incelendiğinde mevcut durum

nasıldır?” olarak belirlenmiş, problem kapsamında sonuçlara ulaşabilmek için aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır.

Alt Problemler

1. Özel eğitimde müzik konulu lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımı nasıldır?
2. Özel eğitimde müzik konulu lisansüstü tezlerin enstitülere göre dağılımı nasıldır?
3. Özel eğitimde müzik konulu lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı nasıldır?
4. Özel eğitimde müzik konulu lisansüstü tezlerin yöntemlerine göre dağılımı nasıldır?
5. Özel eğitimde müzik konulu lisansüstü tezlerin konularına göre dağılımı nasıldır?
6. Özel eğitimde müzik konulu lisansüstü tezlerin materyal geliştirme durumlarına göre dağılımı nasıldır?
7. Özel eğitimde müzik konulu lisansüstü tezlerin örneklem grubuna göre dağılımı nasıldır?
8. Özel eğitimde müzik konulu lisansüstü tezlerin engel grubuna göre dağılımı nasıldır?

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada, YÖK Ulusal Tez Merkezinden ulaşılan özel eğitimde müzik konulu tezlerin üniversiteleri, enstitüleri, yılları, konu dağılımları, materyal geliştirme durumları, çalışma grupları ve engel gruplarının bibliyografik olarak incelenerek çalışmalara ilişkin mevcut durumun ortaya konulması amaçlanmıştır.

Araştırmanın Önemi

Alan yazında konu ile ilgili benzerlik gösteren sadece 4 çalışmaya (Çelik, 2014; Karabulut, Karabulut ve Yıkılmış 2016; Dedeoğlu 2018; Kalkan ve Soyca, 2021) rastlanılmıştır. Bu araştırma, özel eğitimde müzik konulu lisansüstü tezlerin daha kapsamlı incelenmesine ve ortaya konulmasında olanak sağlayan bibliyografik bir çalışma olması, planlanan araştırmalara kaynak sağlaması, araştırmacıların zaman kaybetmeden kaynaklara ulaşması ve yapılacak olan diğer çalışmalara örnek teşkil etmesi bakımından önemlidir.

Bu araştırma, YÖK Ulusal Tez Merkezi'nden ulaşılan 1993-2024 yılları arasında yapılmış özel eğitimde müzik konulu tezler ile sınırlandırılmıştır.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada Özel eğitimde müzik konulu çalışmaların durumlarının saptanmasına yönelik tarama modeli kullanılmıştır. “Tarama, geçmişte ya da hâlen var olan bir durumu var olduğu şekliyle tespit etmeyi amaçlayan araştırma modelleridir” (Karasar, 2023:109).

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini YÖK Ulusal Tez Merkezi'nde özel eğitim alanında yapılmış tezler, araştırmanın örneklemi ise özel eğitimde müzik konulu ulaşılan 137 lisansüstü tez oluşturmaktadır. Ulaşılan tezlerin 114 yüksek lisans, 22'i doktora ve 1'i sanatta yeterlilik çalışmasıdır.

Verilerin Toplanması ve Çözümlemesi

Bu araştırmaya ilişkin verilere doküman incelemesi yoluyla ulaşılmıştır. “Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar” (Yıldırım ve Şimşek, 2018:189).

Araştırma kapsamındaki lisansüstü tezlerin tespiti için; “Özel Eğitim, Zihinsel Engelli, Görme Engelli, Otizm, İşitme Engelli, Dil ve Konuşma Güçlüğü, Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu” gibi özel eğitim engel gruplarını içeren anahtar kelimeler kullanılmıştır. Yapılan tarama sonucunda özel eğitimde müzik konulu toplam 137 lisansüstü teze ulaşılmıştır. Son tarama 01.11.2024 tarihinde gerçekleştiği için bu tarihten sonra bitirilmiş tezler konuya ilişkin inceleme dışında tutulmuştur.

Ulaşılan tezlere ait veriler, içerik analizi yoluyla çözümlenmiştir. “İçerik analizinde temelde yapılan birbirine benzeyen belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirilerek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır” (Yıldırım ve Şimşek, 2018:242). Özel eğitimde müzik konulu tezler “üniversite, enstitü, yıl, konu dağılımları, materyal geliştirme durumları, çalışma grupları ve engel grupları” gibi değişkenleri ele alınarak çözümlenmiş ve elde edilen veriler sayısallaştırılarak tablolar ile açıklanmıştır.

BULGULAR VE YORUM**Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı**

Özel eğitimde müzik konulu lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımı Tablo 1’de sunulmuştur

Tablo 1: Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı

ÜNİVERSİTELER	f	%
Afyon Kocatepe Üniversitesi	7	5,01
Ankara Müzik Ve Güzel Sanatlar Üniversitesi	2	1,45
Ankara Üniversitesi	1	0,72
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	1	0,72
Ardahan Üniversitesi	2	1,45
Atatürk Üniversitesi	6	4,37
Batman Üniversitesi	1	0,72
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	4	2,91
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	2	1,45
Bursa Uludağ Üniversitesi	3	2,18
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	3	2,18
Çankırı Karatekin Üniversitesi	1	0,72
Dokuz Eylül Üniversitesi	5	3,64
Ege Üniversitesi	1	0,72
Erciyes Üniversitesi	2	1,45
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	1	0,72
Fırat Üniversitesi	2	1,45
Gazi Üniversitesi	22	16,05
Hacettepe Üniversitesi	2	1,45
Haliç Üniversitesi	2	1,45
İnönü Üniversitesi	10	7,29
İstanbul Medipol Üniversitesi	1	0,72
İstanbul Okan Üniversitesi	3	2,18
İstanbul Teknik Üniversitesi	1	0,72
İstanbul Üniversitesi	3	2,18
Karadeniz Teknik Üniversitesi	2	1,45
Kırıkkale Üniversitesi	7	5,01
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	1	0,72
Maltepe Üniversitesi	2	1,45
Marmara Üniversitesi	12	8,75
Mersin Üniversitesi	2	1,45
Muğla Sıtkı Kocaman Üniversitesi	1	0,72
Necmettin Erbakan Üniversitesi	7	5,01
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	2	1,45
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	3	2,18
Pamukkale Üniversitesi	2	1,45
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	1	0,72
Selçuk Üniversitesi	1	0,72
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	2	1,45
Trabzon Üniversitesi	1	0,72
Trakya Üniversitesi	1	0,72
Yıldız Teknik Üniversitesi	2	1,45
TOPLAM	137	100

Tezlerin üniversitelere göre dağılımına bakıldığında; özel eğitimde müzik konulu tezlerin toplamda 42 farklı üniversitede çalışıldığı ve üniversiteler içinde %16,05 ile en fazla Gazi Üniversitesi’nde çalışma yapıldığı görülmektedir. Çalışma sayıları açısından bakıldığında ise Gazi Üniversitesi’ni sırasıyla Marmara Üniversitesi ve İnönü Üniversitesi takip ettiği görülmektedir.

Tezlerin Enstitülerine Göre Dağılımı

Özel eğitimde müzik konulu tezlerin enstitülerine göre dağılımı Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2: Tezlerin Enstitülerine Göre Dağılımı

ENSTİTÜLER	f	%
Eğitim Bilimleri Enstitüsü	73	53,28
Fen Bilimleri Enstitüsü	2	1,45
Güzel Sanatlar Enstitüsü	7	5,01
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü	11	8,02
Müzik ve Güzel Sanatlar Enstitüsü	2	1,45
Sağlık Bilimleri Enstitüsü	3	2,18
Sosyal Bilimler Enstitüsü	38	27,73
TOPLAM	137	100

Tezlerin enstitülerine göre dağılımına bakıldığında; özel eğitimde müzik konulu tezlerin %53,28 ile Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün ilk sırada olduğu, sırasıyla Sosyal Bilimler, Lisansüstü Eğitim, Güzel Sanatlar, Sağlık Bilimleri Enstitüsünün izlediği görülmekte son sırada ise Fen Bilimleri ve Müzik ve Güzel Sanatlar Enstitüsü'nün takip edildiği görülmektedir. Buna göre, incelenen tezlerde konu başlığı olarak eğitim kelimesinin geçmesi ve konu alanının olması sebebi ile tezlerin %53,28'lik diliminin Eğitim Bilimleri Enstitüsü olarak çıkması beklenen bir durumdur.

Tezlerin Yıllarına Göre Dağılımı

Özel eğitimde müzik konulu lisansüstü tezlerin yıllarına göre dağılımı Tablo 3'de sunulmuştur.

Tablo 3: Tezlerin Yıllarına Göre Dağılımı

YILLAR	f	%
1993	2	1,45
1996	1	0,72
2004	1	0,72
2006	3	2,18
2007	1	0,72
2008	2	1,45
2010	6	4,37
2011	4	2,91
2012	4	2,91
2013	2	1,45
2014	5	3,64
2015	4	2,91
2016	3	2,18
2017	10	7,29
2018	6	4,37
2019	20	14,59
2020	8	5,83
2021	11	8,02
2022	10	7,29
2023	15	10,94
2024	19	13,86
TOPLAM	137	100

Tezlerin yıllara göre dağılımına bakıldığında; özel eğitimde müzik konulu tezlerin 31 yıllık süreç içerisinde %14,59 ile en çok 2019 yılında yapılmış olduğu, sırasıyla 2024 yılında %13,86, 2023 yılında %10,94, 2022 ve 2017 yılında %7,29 ile takip ettiği en az tezin %0,72 ile 1996, 2004 ve 2007 yıllarında yapılmış olduğu görülmektedir. Özel eğitimde müzik konulu tezlerin sayılarının 2020 yılından itibaren giderek arttığı görülmüştür. Özel gereksinimi bireylere yönelik farkındalığın artması ile araştırmacıların ilgisini çeken bir konu haline gelmesi bu artışın bir sebebi olarak düşünülmektedir.

Tezlerin Yöntemlerine Göre Dağılımı

Özel eğitimde müzik konulu lisansüstü tezlerin yöntemlerine göre dağılımı Tablo 4'de sunulmuştur.

Tablo 4: Tezlerin Yöntemlerine Göre Dağılımı

YÖNTEMLER	f	%
Betimsel	81	59,12
Deneyisel	36	26,27
Karma	20	14,59
TOPLAM	137	100

Tezlerin yöntemlerine göre dağılımına bakıldığında; özel eğitimde müzik konulu tezlerde en çok %59,12 ile betimsel yöntemlerin tercih edildiği sırasıyla %26,27 ile deneyisel yöntemlerin ve %14,59 ile yapılan tezlerde araştırmacıların karma yöntemleri diğer yöntemlere göre daha az tercih ettikleri görülmektedir.

Tezlerin Konularına Göre Dağılımı

Özel eğitimde müzik konulu lisansüstü tezlerin konularına göre dağılımı Tablo 5’de sunulmuştur.

Tablo 5: Tezlerin Konularına Göre Dağılımı

KONULAR	f	%
Dilbilim-Psikoloji	1	0,72
Eğitim ve Öğretim	126	91,97
Eğitim ve Öğretim-Fizyoterapi ve Rehabilitasyon	2	1,45
Eğitim ve Öğretim-Psikoloji	4	2,91
Fizyoterapi ve Rehabilitasyon	1	0,72
Psikoloji	3	2,18
TOPLAM	137	100

Özel eğitimde müzik konulu tezlerin konularına göre dağılımına bakıldığında; %91,97 ile eğitim ve öğretim konulu tezlerin çoğunlukta olduğu görülürken, %0,72 ile dilbilim- psikoloji, fizyoterapi ve rehabilitasyon konulu tezlerin daha az olduğu görülmektedir. İncelenen tezlerde konuları bakımından müziğin, özel gereksinimli bireylerde zihinsel, bedensel, dil, sosyal ve iletişim becerilerinin kazanılması ve geliştirilmesinde bir araç olarak kullanıldığı görülmektedir.

Tezlerin Materyal Geliştirme Durumlarına Göre Dağılımı

Özel eğitimde müzik konulu lisansüstü tezlerin materyal geliştirme durumlarına göre dağılımı Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6: Tezlerin Materyal Geliştirme Durumuna Göre Dağılımı

MATERYAL GELİŞTİRME DURUMLARI	f	%
Materyal Geliştirilmemiş	121	88,32
Materyal Geliştirilmiş	16	16,17
TOPLAM	137	100

Tezlerin materyal geliştirme durumlarına bakıldığında; özel eğitim müzik konulu tezlerin %88,32’sinde materyalin geliştirilmemiş olduğu, materyalin geliştirilen çalışmaların ise sadece %16,17 olduğu görülmektedir.

Tezlerin Çalışma Gruplarına Göre Dağılımı

Özel eğitimde müzik konulu lisansüstü tezlerin çalışma gruplarına göre dağılımı Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7: Tezlerin Çalışma Gruplarına Göre Dağılımı

ÇALIŞMA GRUPLARI	f	%
Alt Özel Sınıf Öğretmenleri ve Rehberlik ve Araştırma Merkezi Çalışanları	1	0,72
Bedensel Yetersizliği Olan Bireyler	3	2,18
Belirtilmemiş	7	5,01
Bilim ve Sanat Merkezlerindeki Müzik Öğretmenleri	4	2,91
Bilim ve Sanat Merkezlerindeki Müzik Öğretmenleri ve Özel Yetenekli-Üstün Zekalı Bireyler	1	0,72
Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu Olan Bireyler	2	1,45
Görme Yetersizliği Olan Bireyler	7	5,01
Görme Yetersizliği Olan Bireyler ve Eğitimciler	3	2,18
Görme Yetersizliği Olan Müzik Öğretmenleri	2	1,45
Görme Yetersizliği Olan ve Görebilen Bireyler	2	1,45
Güzel Sanatlar Liselerindeki Müzik Öğretmenleri	1	0,72
Güzel Sanatlar Liselerindeki Müzik Öğretmenleri ve Görme Engelli Bireyler	1	0,72
I, II, ve III. Kademe ve Özel Eğitim Meslek Okulu Müzik Eğitimi Ders Kitapları	1	0,72
İlköğretim ve Ortaokullardaki Müzik Öğretmenleri	1	0,72
İşitme Yetersizliği Olan Bireyler	8	5,83
Kaynaştırma Öğrencileri ve Normal Gelişim Gösteren Öğrenciler	2	1,45
Kaynaştırma Öğrencileri, Normal Gelişim Gösteren Öğrenciler ve Sınıf Öğretmenleri	1	0,72
Kekeme Olan ve Kekeme Olmayan Bireyler	1	0,72
Mental Retardasyon ve Yaygın Gelişimsel Bozukluğu Olan Bireyler	1	0,72
Ortaokullardaki Müzik Öğretmenleri	5	3,64
Otizm ve Müziğe İlişkin Makaleler	1	0,72
Otizmli Bireyler	15	10,94
Otizmli Bireylerin Aileleri ve Tonmaysterler	1	0,72
Otizmli Çocuğu Olan Aileler	2	1,45
Otizmli Çocuğu Olan Aileler ve Eğitimciler	2	1,45
Otizmli ve Down Sendromlu Bireyler	1	0,72
Özel Eğitim Kurumlarındaki Müzik Öğretmenleri	14	10,21
Özel Eğitim Kurumlarındaki Müzik Öğretmenleri ve Görme Engelli Bireyler	1	0,72
Özel Eğitim Kurumlarındaki Öğretmenler ve Zihinsel Engelli Bireyler	1	0,72

Özel Eğitim Kurumlarındaki Özel Eğitim Öğretmenleri	5	3,64
Özel Eğitim Kurumlarındaki Özel Eğitim Öğretmenleri ve Akademisyenler	1	0,72
Özel Eğitim Kurumlarındaki Özel Eğitim ve Müzik Öğretmenleri	3	2,18
Özel Eğitim Kurumundaki Müzik Öğretmeni ve Zihinsel Engelli Bireyler	1	0,72
Özel Eğitim ve Müzik Alanına İlişkin Bilimsel Çalışmalar	1	0,72
Özel Eğitim ve Müzik Eğitimi Alanına İlişkin Bilimsel Çalışmalar	1	0,72
Özel Öğrenme Güçlüğü Olan Bireyler	9	6,56
Özel Yetenekli-Üstün Zekalı Bireyler	9	6,56
Özel Yetenekli-Üstün Zekalı Çocuğu Olan Aileler ve Özel Yetenekli-Üstün Zekalı Bireyler	1	0,72
Zihinsel Yetersizliği Olan Bireyler	14	10,21
TOPLAM	137	100

Tezlerin çalışma gruplarına göre dağılımına bakıldığında; özel eğitim müzik konulu tezlerde en çok tercih edilen çalışma gruplarının %11,36 ile otizmli bireyler tarafından oluşturulduğu sırasıyla %10,21 ile zihinsel yetersizliği olan bireyler ve özel eğitim kurumlarındaki müzik öğretmenleri olduğu, 7 çalışmanın ise çalışma grubunun belirtilmemiş olduğu görülmektedir.

Tezlerin Engel Grubuna Göre Dağılımı

Özel eğitimde müzik konulu lisansüstü tezlerin engel gruplarına göre dağılımı Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8: Tezlerin Engel Gruplarına Göre Dağılımı

ENGEL GRUPLARI	f	%
Bedensel Yetersizlik	3	2,18
Belirtilmemiş	21	15,32
Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu	2	1,45
Dil ve Konuşma Bozukluğu	2	1,45
Görme Yetersizliği	23	16,78
İşitme Yetersizliği	9	6,56
Karma	9	6,56
Otizm	22	16,05
Özel Öğrenme Güçlüğü	10	7,29
Özel Yetenek-Üstün Zekâ	17	12,40
Zihinsel Yetersizlik	19	13,86
TOPLAM	137	100

Tezlerin engel grubuna göre dağılımına bakıldığında; özel eğitimde müzik konulu tezlerin çoğunluğunun %16,78 ile görme yetersizliği engel grubuna yönelik yapıldığı, sırasıyla %16,05 ile otizm, ile %13,86 zihinsel yetersizlik, %12,40 ile özel yetenek-üstün zekâ ve %7,29 ile özel öğrenme güçlüğü engel grubuna yönelik yapıldığı, bedensel yetersizlik, dil ve konuşma bozukluğu ve dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu engel gruplarına yönelik yapılmış daha az sayıda çalışma olduğu görülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç

Ülkemizde 1993-2024 yılları arasında 42 farklı üniversitede özel eğitimde müzik konulu lisansüstü tez çalışmaları yapıldığı görülmüştür. Üniversiteler içerisinde, özel eğitimde müzik konulu tezlerin en çok %16,05 ile Gazi Üniversitesi'nde ve %8,75 ile Marmara Üniversitesi'nde çalışıldığı tespit edilmiştir. Konu ile ilgili yapılan daha önceki çalışmalara bakıldığında da benzer sonuçların ortaya çıktığı görülebilmektedir (Dedeoğlu, 2018; Kalkan ve Soyca 2021).

Özel eğitimde müzik konulu tezlerin enstitülere göre dağılımına bakıldığında, %53,28 ile en çok Eğitim Bilimleri Enstitülerinde tez yazıldığı sonucuna ulaşılmaktadır. Bu sonucu %27,73 Sosyal Bilimler Enstitüleri izlemektedir. Konu ile ilgili yapılan daha önceki çalışmalara bakıldığında Eğitim Bilimleri Enstitülerinin ilk sırada yer aldığı ve bunu Sosyal Bilimler Enstitüsünün takip ettiği görülmektedir (Dedeoğlu, 2018).

Özel eğitimde müzik konulu tezlerin yıllarına göre dağılımına bakıldığında, ulaşılabilir en eski tezin 1993 yılına ait olup 1993-2024 yılları arasındaki 31 yıllık süreç içerisinde en çok tezin %14,59 ile 2019 ve %13,86 ile 2024 yıllarında yapıldığı en az tezin ise 1996, 2004 ve 2007 yıllarında yapılmış olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Özel eğitimde müzik konulu tezlerin yöntemlerine göre dağılımına bakıldığında, araştırmacılar tarafından en çok tercih edilen yöntemin %59,12 ile betimsel yöntem olduğu, betimsel yöntemlerden sonra tercih edilen yöntemin %26,27 ile deneysel yöntem olduğu en az tercih edilen yöntemin ise %14,59 ile karma yöntem olduğu görülmektedir.

Özel eğitimde müzik konulu tezlerin konularına göre dağılımına bakıldığında, %91,97 ile eğitim ve öğretim konulu çalışmaların çoğunlukta olduğu, eğitim ve öğretim konulu çalışmaları %2,91 ile eğitim ve öğretim-psikoloji ve %2,18 ile psikoloji konulu çalışmaların takip ettiği sonucuna ulaşılmaktadır.

Özel eğitimde müzik konulu tezlerin materyal geliştirme durumlarına göre dağılımına bakıldığında, %88,32 ile materyal geliştirilmemiş çalışmaların çoğunlukta olduğu görülürken, materyal geliştirilen çalışmaların sadece %16,17 olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Özel eğitimde müzik konulu tezlerin çalışma gruplarına göre dağılımına bakıldığında en çok tercih edilen çalışma grubunun %11,36 ile otizmli bireylerden oluştuğu, otizmli bireylerden sonra tercih edilen çalışma grubunun sırasıyla %10,21 ile zihinsel yetersizliği olan bireyler ve özel eğitim kurumlarındaki müzik öğretmenleri olduğu görülmektedir.

Özel eğitimde müzik konulu tezlerin engel grubuna yönelik dağılımına bakıldığında, tezlerin çoğunun 16,78 ile görme yetersizliği engel grubuna yönelik yapıldığı, görme yetersizliği grubundan sonra sırasıyla tezlerin %16,05 ile otizm ile %13,86 zihinsel yetersizlik, %12,40 ile özel yetenek-üstün zekâ ve %7,29 ile özel öğrenme güçlüğü engel gruplarına yönelik yapıldığı görülmüştür.

Tezlerin engel grubuna göre dağılımına bakıldığında; özel eğitimde müzik konulu tezlerin çoğunluğunun %16,78 ile görme yetersizliği engel grubuna yönelik yapıldığı, sırasıyla %16,05 ile otizm, ile %13,86 zihinsel yetersizlik, %12,40 ile özel yetenek-üstün zekâ ve %7,29 ile özel öğrenme güçlüğü engel grubuna yönelik yapıldığı, bedensel yetersizlik, dil ve konuşma bozukluğu ve dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu engel gruplarına yönelik yapılmış daha az sayıda çalışma olduğu görülmektedir.

Öneriler

- ✓ Bu çalışma YÖK Ulusal Tez Merkezi'nden ulaşılan tezler ile sınırlı tutulmuştur. Yapılacak olan yeni araştırmalarda, özel eğitimde müzik konusuna ilişkin yurt dışı akademik veri tabanlarındaki çalışmalar bibliyografik olarak incelenebilir.
- ✓ İncelenen tezlerde araştırmacıların çoğunlukla eğitim-öğretim konusuna yöneldikleri görülmüştür. Alanda yeni çalışmalar yapacak araştırmacılara, aynı konulara yönelmelerinden ziyade, fizyoterapi ve rehabilitasyon ve psikoloji gibi farklı konulara yönelmeleri önerilmektedir.
- ✓ Materyal geliştirilmesine yönelik az sayıda çalışma yapıldığı görülmüştür. Bu bağlamda, araştırmacılara müzik öğretmenlerinin özel gereksinimli öğrencilerle müzik derslerinde kullanılabilecekleri, onların ders sürecinin etkili ve verimli bir şekilde gerçekleştirilmesi için önemli olan materyallerin geliştirilmesine yönelik yeni çalışmalar yapması gerektiği önerilmektedir.
- ✓ Araştırmacılara işitme yetersizliği, dil ve konuşma bozukluğu, bedensel yetersizlik ve dikkat ve hiperaktivite bozukluğu gibi engel gruplarına yönelik müzik çalışmalarını arttırmaları gerektiği önerilmektedir.

KAYNAKÇA

Çelik, P. (2014). "Türkiye'de Ve Avrupa'da 2000-2013 Tarihleri Arasında Özel Gereksinimli Çocuklarla İlgili Yapılmış Olan Müzik Eğitimi Çalışmalarının Değerlendirilmesi", Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Dağhan, B. (2023). "Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Öğretmenlerinin Kaynaştırma Öğrencileriyle Yürütülen Çalgı Dersine İlişkin Görüşleri", Yüksek Lisans Tezi, Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi Müzik ve Güzel Sanatlar Enstitüsü, Ankara.

Dedeoğlu, S. (2018). "Özel Eğitimde Müzik Alanına İlişkin Yapılmış Olan Bilimsel Çalışmaların İçerik Analizi", Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Kalkan, B. & Soyca M. (2021). "Özel Gereksinimli Bireyler ve Müzik Eğitimi Konulu Çalışmaların İncelenmesi", İdil Sanat ve Dil Dergisi, 10(87): 1689-1700.

Karabulut, H.A.; Karabulut A. & Yıkıms A. (2016). "Özel Eğitimde Müziğe Yönelik Türkiye'de 2005- 2015 Yılları Arasında Yapılan Lisansüstü Tezlerin Gözden Geçirilmesi", Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 16 (İpekyolu Özel Sayısı): 2323-2338.

Karasar, N. (2023). Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler, Nobel Akademi Yayıncılık, Ankara.

MEB (2018). Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği. 1 Kasım 2024 tarihinde <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=24736&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5> adresinden erişilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı (2014). Çocuk Gelişimi Ve Eğitimi Özel Eğitimde Müzik Etkinlikleri, Ankara.

Say, A. (2022). Müziğin Kitabı, Işık Yayınları, İstanbul.

Sönmez, A. (2017) “Kaynaştırma Öğrencilerine Uygulanan Müzik Eğitimine İlişkin Müzik Öğretmenlerinin Görüşleri”, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.

Tunalıoğlu, Ş. (2020). Özel Gereksinimli Çocukların Gelişiminde Terapik ve Eğitimsel Açından Müzik, Gece Kitaplığı, Ankara

Ünlü, E. (2022). “Özel Eğitime Gereksinim Duyan Çocuklar ve Özel Eğitim”. (Ed. Diken, İ. H.), Özel Gereksinimi Olan Öğrenciler ve Özel Eğitim, s.3-17, Pegem Akademi, Ankara.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2018). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Yılma Şakalar, G (2022). “Zihinsel Yetersizliğe Sahip Çocuklarda Müzik Eğitimi”. (Eds. Malkoç, T ve Bağ, H.), Bütünleştirici Eğitimde Özel Gereksinimli Çocuklar İçin Müzik Eğitimi, Bütünleştirici Eğitimde Özel Gereksinimli Çocuklar Müzik Eğitimi, ss.191-210, Akademisyen Kitabevi, Ankara.

ARAŞTIRMA KAPSAMINDA İNCELENEN TEZLER

Adıyaman, S. E. (2020). “Müzik Eğitimi Alan Görme Engelli Öğrencilerin Flüt Eğitiminde Karşılaştıkları Sorunların İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Akay, G. (2023). “Müzik Öğretmenlerinin Özel Eğitim Alanında Yeterlikleri ve Kendilerinden Beklenenlere İlişkin Görüşleri”, Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

Akbal, G. B. (2019). “Bilim Ve Sanat Merkezlerinde Uygulanan Keman Eğitimi”, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.

Akkoyunoğlu, Ö. (2019). “Müzik Öğretmenlerinin Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Hazırlamada Karşılaştıkları Güçlüklerin Belirlenmesi Ve Kaynaştırma Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Akpınar, H. (2012). “Görme Engellilerde Braille İşaret Sistemi Ve Müzik Eğitiminde Kullanılabilirliği”, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Aksoy, M. G. (2022). “Özel Eğitim Meslek Okullarındaki Müzik Eğitimi Uygulamaları ve Müzik Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunların Değerlendirilmesi (Ege Bölgesi Örneği)”, Yüksek Lisans Tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.

Aksoy, Y. (2021). “Bedensel Engelli Bireylere İnternet Yoluyla Uzaktan Keman Eğitimi Modeli”, Doktora Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Aktürk, İ. (2023). “Otizmli Bireylerin Müzik Eğitimleri ve Sahne Performansları Sürecinde Yaşadıkları Olayların Betimlenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çanakkale.

Alpaslan, A. C. (2024). “Görme Engelliler İçin Geliştirilen Türk Müziği Nota Yazım Programının Değerlendirilmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi, Müzik ve Güzel Sanatlar Enstitüsü, Ankara.

Altıncıoğlu, R. E. (2023). “Müziğin Otizmli Bireylerin Akademik Başarılarına Ve Sosyalleşme Süreçlerine Etkileri: İZOT İzmir Otizm Orkestrası Ve Korosu Örnek Olayı” Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

Anlı, Z. G. (2017). “Dikkat Eksikliği Olan 6-12 Yaş Arası Çocuklarda Vurmalı Çalgılar Kullanılarak Dikkat Sürelerinin Artırılmasına Yönelik Modellerin İncelenmesi Ve Bir Model Önerisi”, Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Arslan Kaya, E. (2019). “Bilim ve Sanat Merkezlerindeki Öğrencilerin Müzik Dersinde Karşılaştıkları Problemler İle Müzik Dersine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

- Arslan, C. (2022). “Türkiye’de Bulunan İşitme Engelliler Ortaokullarında Müzik Eğitimi ve Karşılaşılan Temel Sorunlar”, Yüksek Lisans Tezi, Çankırı Karatekin Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Çankırı.
- Arslan, E. (2024). “Güzel Sanatlar Liselerindeki Görme Engelli Öğrencilerin Başlangıç Keman Eğitiminde Karşılaştıkları Zorluklar”, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Avcı, B. N. (2023). “Okuma Güçlüğü Olan Öğrencilerin Fonolojik Farkındalık ve Okuma Düzeylerinin Gelişmesinde Müzik Eğitimi”, Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan.
- Ayaz, B. (2020). “Görme Engelliler İçin Müziksel Okumaya Yönelik Braille Tabanlı Donanımsal Arayüz Tasarımı”, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Bağı, H. (2022). “Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Bireyde Müzik Eğitiminin Etkisi”, Yüksek Lisans Tezi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Niğde.
- Başar, Ş. (2016). “6-12 Yaş Orta- Ağır Zihinsel Geriliği Olan Çocuklarda Ses, Ritim Ve Hareket Uygulamaları”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Başar, Ş. (2024). “Disleksili Çocukların Akıcı Okuma Becerisini Geliştirmede Makamsal Çeşni Ve Usullerle Desteklenmiş Çevrimiçi Ve/Veya Yüz Yüze Uygulanabilen Müdahale Programının Etkililiği”, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Başıyigit, G. (2022). “Otizm Tanısı Konmuş Çocukların İletişim Becerilerinin Gelişimine Alternatif İletişim Sistemleri İle Desteklenmiş Müzik Çalışmalarının Etkisi”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Baydağ, C. (2013). “Görme Engelli Bireylerin Sosyalleşme Sürecinde Verilen Müzik Eğitiminin, Müzikal Motivasyon, Müziksel İlgi Ve Müzik Yaşantılarına Etkisi”, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Berrakçay, O. (2008). “Müziğin Bir Yaygın Gelişimsel Bozukluk Tipi Olan Otizmde Ortaya Çıkan Problemleri Davranışlar Üzerindeki Etkisi: Ritim Uygulaması Çerçevesinde 4 Örnek Olay”, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
- Bilgili B. (2017). “Bilim ve Sanat Merkezi Öğrencilerinin Görsel Sanatlar ve Müzik Derslerine Yönelik Görüş ve Tutumları”, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Bolat, M. (2015). “Müzik Eğitiminin Üstün Zekalı ve Yetenekli Öğrencilerin Sosyal Becerilerinin Gelişimine Etkisi”, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Böke, A. M. (2019). “Müzik Alanında Özel Yetenekli Çocukların Müziksel Geçmişlerinin Bilim ve Sanat Merkezlerini Tercih Süreçlerine Etkisi”, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Canen, L. (2017). “İşitme Engellilere Bas Frekansların Titreşimleri İle Ritim Öğretim Metodu”, Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Cansöz, F. (2013). “Keman Eğitiminin Özel Öğrenme Güçlüğü Çeken Çocuklarda Davranış Sorunlarına Etkileri”, Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Ceylan, A. D. (2023). “Ritim Eğitiminin Özgül Öğrenme Güçlüğü Tanılı Diskalkulik Çocukların Ritmik Sayma Becerilerine Etkisi”, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ceylan, F. (2012). “Okul Öncesi Dönem İşitme Engellilerde Müzik Eğitimi İle Çocukların Gelişim Özellikleri Üzerine Terapötik Bir Çalışma”, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Ceylan, L. C. (2014). “Bilim ve Sanat Merkezlerinde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine İlişkin Tutumları”, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Çadır, D. (2008). “Zihinsel Engelli Öğrenciler İçin Müzik Terapi Yöntemine Göre Hazırlanan Sosyal Beceri Öğretim Programının Etkililiğinin İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Çağlarca, E. (2019). “Eğitim Sürecinde Müziğin Görme Engelli Öğrencilerin Kaygı Durumları Üzerindeki Etkisi”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Çakır Doğan, C. (2011). “Türkiye’deki İlköğretim Düzeyindeki Eğitilebilir Zihinsel Engelli Öğrenciler İçin Müzik Eğitiminin Durumu ve Öğretim Programı Model Önerisi” Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çankır, B. (2020). “Müziğe Yetenekli Otizmlı Çocukları Olan Ailelerin Sorunlarının Betimlenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Çelebioğlu, M. O. (2023). “Özel Eğitim Öğretmenlerinin Özel Gereksinimli Çocukların Eğitiminde Müzik Terapinin Kullanılması Hakkındaki Bilgi Ve Görüşleri”, Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Mersin.
- Çelik Demiray, P. (2021). “Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocukların Piyanoda El Pozisyonlarını Destekleme Amacıyla Tasarlanan Aparatın Piyano Eğitimine Etkisi”, Doktora Tezi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Bolu.
- Çelik, P. (2014). “Türkiye’de Ve Avrupa’da 2000-2013 Tarihleri Arasında Özel Gereksinimli Çocuklarla İlgili Yapılmış Olan Müzik Eğitimi Çalışmalarının Değerlendirilmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Çolak, A. (2024). “Bilim Ve Sanat Merkezlerinde Keman Eğitimi Veren Müzik Öğretmenlerinin Karşılaştığı Problemler”, Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Dağhan, B. (2023). “Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Öğretmenlerinin Kaynaştırma Öğrencileriyle Yürütülen Çalgı Dersine İlişkin Görüşleri”, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi Müzik ve Güzel Sanatlar Enstitüsü, Ankara.
- Dedeoğlu, S. (2018). “Özel Eğitimde Müzik Alanına İlişkin Yapılmış Olan Bilimsel Çalışmaların İçerik Analizi”, Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Değirmenci, Z. (1993). “Zihinsel Özürlü Çocukların Komutları İzleme Becerisinin Gelişiminde Müziğin Etkisi”, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Demir, A. (2019). “Bilim Ve Sanat Merkezinde Müzik Eğitimi Alan Ortaokul Öğrencilerinin Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Demir, B. C. (2022). “Uzaktan Eğitim Ortamında Serebral Palsili Çocuklarla Gerçekleştirilen Müzik Etkinliklerine İlişkin Bir İnceleme”, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Demirci, Z. F. (2012). “Türkiye’de Görme Engelliler Ortaokullarında Öğretmen Görüşlerine Göre Müzik Dersi Kazanımlarının Gerçekleşebilme Durumu”, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Demirkol Yalçın, P. (2023). “Görme Engelli Öğrencilerin Keman Performansı Üzerine Bir Karşılaştırmalı Karma Yöntem Araştırması: Braille Sistemi İle Ezbere Dayalı Öğrenme”, Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Deniz, A. A. (2021). “Ortaokul Kaynaştırma Öğrencilerine Yönelik Yürütülen Müzik Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Yöntem Arayışları”, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Dereli, R. (2021). “Türk Din Mûsikîsi Eğitiminin Özel Yetenekli Öğrenciler Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Dilsiz, Z. (2017). “Görme Engelli İlköğretim Okullarında Müzik Dersi Sürecine İlişkin Öğretmen Görüşleri”, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Doğar, C. (2004). “Görme Engelli Müzik Öğretmenlerinin Mesleki Açından Karşılaştıkları Güçlükler”, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Eğilmez, G. (2007). “Gören ve Görmeyen İlköğretim Öğrencilerinin Renk-Nota Eşleştirmesine Yaklaşımları”, Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Erarslan, İ. (2023). “Ergoterapi Temelli Müzik Aktivitelerinin Dikkat Eksikliği Ve Hiperaktivite Bozukluğu Olan Çocuklarda Dikkat Ve Yönetici İşlevler Üzerindeki Etkisi”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Erdem, A. (2024). “Özel Gereksinimli Öğrenciler İçin Müzik Ve Oyun Dersine Yönelik Dijital Materyal Tasarımı”, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Eren, B. (2012). “Orff Yaklaşımına Göre Hazırlanan Müzik Etkinlikleri İçinde İpucunun Giderek Azaltılması Yöntemi İle Yapılan Gömülü Öğretimin Otistik Çocuklara Kavram Öğretmedeki Etkililiği”, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Ergül, E. (2023). “Otizm ve Müziğe İlişkin Meta Sentez Çalışması” Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Erten, N. (2010). “İşitme Engelli Koklear İmplant Kullanıcısı Çocukların [Re]habilitasyonunda Müziğin Pragmatik Kullanımı”, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
- Eyüpoğlu, G. (2019). “Özel Eğitim Kurumlarında Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin Bu Kurumlardaki Müzik Eğitimine ve Öğrencilere Yönelik Tutumlarının İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Trabzon.
- Flinn Öziskender, G. (2020). “Hareket ve Oyun Temelli Yapılan Müzik Eğitiminin Zihinsel Yetersizlikten Etkilenmiş Öğrencilerin Müzikal Becerilerine Etkisi”, Doktora Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Samsun.
- Geboloğlu, B. (2016). “Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Bireylere Sosyal Beceri Kazandırmada Sosyal Öykü Ve Müzikli Sosyal Öykü Uygulamalarının Etkililik Ve Verimliliklerinin Karşılaştırılması”, Doktora Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Gökmen, U. (2010). “Otizm Tanısı Almış Bir Çocuğun Müziğe Ve Müzik Çalışmalarına Verdiği Tepkilerin Betimlenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Göktaş, Y. E. (2024). “Özel Eğitim Uygulama (III. Kademe) Okullarında Kullanılan Müzik Ders Kitabının İçerik Bakımından İncelenmesi Ve Öğretmen Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi”, Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Gültekin Yılmaz, E. (2024). “Ritim Destekli Eğitim Uygulamalarının Okul Öncesi Dönem İşitme Engelli Çocukların Dinleme Becerilerine Etkisi”, Yüksek Lisans Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Rize.
- Gündüz, K. (2019). “Ortaokul Düzeyinde Öğrenim Gören Özel Gereksinimli Çocuklarda Müzikli Materyallerin İlkokumaya ve Müziksel Gelişime Etkisi”, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Gürbüz, T. (2024). “Geliştirilen E-Kitap İle Müzik Öğretiminin Özel Yetenekli Öğrencilerin Müzik Öğrenimine Etkisi”, Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Güven, E. (2011). “Kaynaştırma Uygulamasının Yapıldığı Sınıflarda İşbirlikli Öğrenmenin Müzik Öğretimi Üzerindeki Etkileri”, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- İncesu, C. (2024). “Eğitim Almakta Olan Özel Gereksinimli Bireylerin Müzik Eğitimlerinin İncelenmesi” Yüksek Lisans Tezi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.
- İzgü, Ş. (1993). “İşitme Engelli Çocuklar İlköğretim Programlarında Müzik Eğitimi”, Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Kaleci, Z. (2017). “Zihinsel Yetersizlik Gösteren Bireylerin Orff Çalgıları Yolu İle Müzik Becerileri Öğretimi Üzerine İnceleme”, Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Kalkan, A. B. (2024). “Müzik Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimine Yönelik Öz Yeterlik Düzeylerinin İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Niğde.
- Kara, S. (2019). “Özel Eğitim Öğretmenlerinin Özel Eğitim Süreçlerinde Müzik Eğitimi Entegrasyonuna İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Trabzon Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Karaca, A. (2021). “Renklerle Müzik Öğretiminin İşitme Engelliler Ortaokulunda Okuyan Öğrencilere Melodika Kullanarak Uzaktan Öğretim Yoluyla Uygulanabilirliği (Yılmaz Balaban İşitme Engelliler Ortaokulu Örneği)”, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karadayı, U.S. (2019). “Başlangıç Piyano Öğretim Sisteminin Kaynaştırma Öğrencileri Üzerinde Etkililiğinin İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

- Karagöz, M. (2019). “Ritim İçerikli Müziksel Uygulamaların Orta ve Ağır Düzey Zihinsel Engelli Bireylerin Davranışları Üzerindeki Etkileri”, Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Karagün, Ç. (2022). “BİLSEM’de Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin Üstün Yetenekli Çocukların Çalgı Eğitimine Yönelik Görüşleri”, Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Karaman, N. A. (2016). “Görme Engelliler Okullarında Çalışan Müzik Öğretmenlerinin Müzik Dersi Öğretim Programının ve Ders İçi Etkinlerin Uygulanışına İlişkin Görüşleri (Adana İli Örneği)”, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karataş Bezdüz, R. (1996). “Eğitilebilir 'Zihinsel Engelli' Çocuklar İlkokul Müzik Dersi Öğretim Programının İncelenmesi Ve Değerlendirilmesi”, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karşıyakalı Doğan, D. M (2020). “Orff Yaklaşımı İle Birlikte Sunulan Sosyal Öykü Uygulamalarının Gelişimsel Yetersizliği Olan Çocuklara Müzikal Beceri Kazandırmada Etkililiği”, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Karşıyakalı, D. M. (2011). “Otistik Bir Öğrenciye Adı Söylenen Çalgıyı Gösterebilme Öğretiminde Eşzamanlı İpucuyla Öğretimin Etkililiği”, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kılıç, Y. (2019). “Orff Yaklaşımı İle Hazırlanan Müzik Etkinliklerinin Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Öğrencilere Öğretiminde Eş Zamanlı İpucuyla Öğretimin Etkililiği” Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kırşehirli, M. (2011). “Zihin Engelli Çocuklara Özbakım Becerilerinin Şarkı Yoluyla Öğretimi”, Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Korkmaz, N. (2019). “Müzikli Etkinliklerle Desteklenmiş Bireyselleştirilmiş Eğitim Programının Hesaplama Güçlüğü Yaşayan İlkokul Öğrencilerinin Başarılarına Etkisinin Elektrofizyolojik Olarak Değerlendirilmesi”, Doktora Tezi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kütahya.
- Köyel, Y. (2017). “6-16 Yaş Okul Çağı Kekeme Çocuklarda Kekemelik Tedavisine Ek Olarak Müzik Eğitiminin Ritim Algısı Ve Tedavi Sürecine Etkisi”, Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Kurt, G. (2006) “Zihinsel Engelli Çocuklarda Müzik Dinlemenin Öğrenme Üzerindeki Etkisi”, Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kutlu, M. (2018). “Ortaokullar ve Özel Eğitim Uygulama Okullarında Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin Özel Eğitime İhtiyacı Olan Öğrencilere İlişkin Görüşleri”, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Küyükoğlu, A. (2022). “Özel Eğitim Müzik Derslerine Yönelik Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Samsun.
- Maba, A. (2014). “Türkiye’de Müzik Alanında Potansiyel Üstün Yetenekli Bireylerin Eğitimlerinin İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Maba, A. (2019). “Özel Yetenekli Öğrencilere Yönelik Geliştirilen Bilgisayar Destekli Müzik Öğretim Programının Öğrencilerin Müziksel Yaratıcılığına Etkisinin İncelenmesi”, Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Meyancı, A. (2024). “Özel Eğitim Müzik Ders Kitaplarının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Onay, E. (2024). “Okul Öncesi Kaynaştırma Sınıflarında Müzik Etkinliklerinin Kullanım Durumu Ve Çocukların Kavram Gelişimleri İle Akran Kabullerinin İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Orar, N. I. (2024). “Hafif Düzeyde Zihinsel Yetersizliğe Sahip Öğrencilerin Şarkı Söylemeye Yönelik Güdü Düzeylerinin İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Samsun.
- Oyman Özorak, Ö. (2019). “Çocuk Şarkılarının Otizimli Çocuklardaki Konuşma Problemlerine Etkileri”, Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

- Ölçer, G. (2018). “Serebral Palsili Çocuklarda Nörolojik Müzik Terapi Eğitiminin Yaşam Kalitesi, Katılım Ve Günlük Yaşam Aktiviteleri Üzerine Etkisi”, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Önal, O. (2010). “Otistik Çocuklarda Müzik Eğitimi”, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Öner, A. K. (2006). “Müziğin Öğrenme Güçlüğü Çeken Çocukların Duyarlılıklarına Etkisi”, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Öner, A. K. (2014). “Açık Anlatım Yönteminin Hafif Düzeyde Öğrenme Güçlüğüne Sahip Öğrencilerin Müzik Dersindeki Ritmik Beceri Eğitimine Etkisinin Analizi”, Doktora Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Öz, B. (2019). “Türkiye’de Görme Engelli Öğrencilerin Müzik Eğitiminde Karşılaştıkları Sorunlar İle İlgili Öğrenci Görüşleri”, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özalp, U. (2021). “BİLSEM Öğrencilerinin Müzikal Yaratıcılıklarının ve Akış Deneyimlerinin Uzaktan Eğitim Uygulaması Üzerinden Değerlendirilmesi”, Doktora Tezi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.
- Özdamar, S. Z. (2024). “Profesyonel Müzik Stüdyosu Kayıtlarında Otizmli Yeteneklerin İcra Pratiklerinin İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çanakkale.
- Özdemir, E. (2021). “Özel Eğitim Uygulama Okullarında Çalışan Müzik Öğretmenlerinin Mesleki Yaşantılarında Karşılaştıkları Güçlükler”, Yüksek Lisans Tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Özel, B. (2018). “Amerika Birleşik Devletleri’ndeki Görme Engellilerin Müzik Eğitiminde Braille Nota Sisteminin Kullanımı Ve Türkiye’deki Durumun İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özer, B. (2021). “Türkiye’deki Ortaokul Müzik Öğretmenlerinin Dislektik Öğrenciler İle İlgili Görüşleri Ve Müzik Öğretimi İçin Çözüm Önerileri”, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özer, Z. (2024). “STEAM Temelli Müzik Etkinliklerinin Özel Yetenekli Öğrencilerin Üstbilişsel Farkındalık Ve Yaratıcılık Potansiyellerine Etkisi”, Doktora Tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Özsağır, A. (2017). “Dini Musiki Uygulamalarının Hafif Zihinsel Engelli Çocukların Öz Saygısına Olan Etkisi”, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özsökmen, A. (2019). “Görme Engelli Öğrencisi Olan Konservatuvar Eğitimcilerinin Eğitim Sürecine İlişkin Görüşlerinin Betimlenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Öztaş, S. (2023). “Orta ve Ağır Derece Zihinsel Engellilerde Müzik Etkinlik Uygulamalarına Yönelik Öğretmen Görüşleri”, Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Öztürk, S. M. (2022). “Zihinsel Yetersizliği Olan Bireylerde Şarkı Öğretiminin Konuşma Becerilerine Etkisi”, Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Pektaş, S. (2019). “Müzikal Etkinliklere Dönüştürülmüş Sosyal Öykü Uygulamalarının Gelişimsel Yetersizliği Olan Çocuklara Sosyal Beceri Öğretiminde Etkililiği”, Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Sağırkaya, B. (2014). “Temel Motor Becerilerini Kullanabilen Otizm Özelliği Gösteren Çocuklarda İletişim Becerilerinin Geliştirilmesinde Orff-Schulwerk Yönteminin Kullanımı”, Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Sağırkaya, B. (2020). “Özel Eğitim Öğretmenlerinin Pedagojik Müzik Terapi Tekniklerini Uygulama Durumları”, Doktora Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Sarıçiftçi, S. (2019). “Özel Eğitim Okullarında Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin Mesleki Doyumlarının Ve Mesleki Tükenmişlik Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.

- Satılmış, Ö. (2019). “Üniversitelerde Mesleki Müzik Eğitimi Alan Görme Engellilerde Piyano Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar (Ankara İli Örneği)”, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Satır, A. (2018). “Bilim ve Sanat Merkezlerinde Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Sipahi, S. (2022). “Türkiye’de Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Ve Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Karşılaştığı Sorunlara Yönelik Eğitimci Ve Aile Görüşleri”, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çanakkale.
- Sönmez, A. (2017). “Kaynaştırma Öğrencilerine Uygulanan Müzik Eğitimine İlişkin Müzik Öğretmenlerinin Görüşleri”, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Şentürk, O. (2024). “Görme Engelliler Okullarındaki Müzik Dersi Kazanımlarının Ve Derslerde Yaşanan Sorunların Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Taluy, T. C. (2020). “Müzik Eğitimi Yoluyla Otizmlili Bireylerin Melodik Ve Ritmik Duyma Becerilerinin Geliştirilmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Kayseri.
- Tangüner, S. (2023). “İşitme Engelli Bireylerde Ritimsel Beceri Geliştirmenin Pragmatik Etkileri”, Yüksek Lisans Tezi, Batman Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Batman.
- Tatlı, B. (2023). “Müziğin 07-18 Yaş Arası Otizm Spektrum Bozukluğu Tanısı Alan Çocuklar Üzerindeki Etkisi”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tekgül, E. (2015). “Özel Eğitim Sınıfı Bulunan Ortaokullardaki Müzik Öğretmenlerinin Müzik Öğretim Programı ve Uygulanışına İlişkin Görüşleri (Ankara İli Örneği)”, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tekgül, E. (2020). “Müzik Etkinliklerinin Kaynaştırma Öğrencilerinin Sosyal Kabul Düzeylerine Etkisi”, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tosuner, G. (2023). “Pozitif Psikoloji Odağında Hazırlanan Piyano Eğitimi Uygulamalarının Disleksili Çocukların Müzikal Becerilerine Yansımaları”, Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Kayseri.
- Toyran, H. (2021). “Mesleki Müzik Eğitimi Alan Görme Engelli Öğrencilerin Materyal Sorunları ve Lavignac 2C Solfej Kitabının Braille Alfabesiyle Yazımı”, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Turan, D. (2006). “Özel Eğitimde Müzikten Yararlanmada Karşılaşılan Sorunlarla İlgili Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Türközü, M. E. (2024). “BİLSEM Müzik Yetenek Alanı Öğrencilerinin Üstbilişsel Farkındalık Durumlarının İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Urhan, Ö. Z. (2017) “Braille Nota Sistemi İle Türk Musikisi Basit Makamları”, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Uslu, H. İ. (2022). “Başlangıç Piyano Metotlarındaki Temel Kavramların Görme Engelli Bireylere Qr Kod Yoluyla Öğretimi”, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Üçkaya, F. (2018). “Müzik Terapinin Kekemelik Tedavisindeki Yeri”, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Ankara.
- Ünver, R. S. (2021). “Özel Eğitim Uygulama Okulları İkinci Kademedede Yürütülen Müzik ve Oyun Dersinin İşlenişinin İncelenmesi (Ankara İli Örneği)”, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yaman, T. (2024). “Özel Eğitim İhtiyacı Olan Çocuklarda Müziğin Terapötik Etkisi”, Yüksek Lisans Tezi, Ardahan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ardahan.
- Yaymak, U. (2015). “Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı İşitme Engelli İlköğretim Okullarındaki Müzik Eğitiminde Kullanılan Yöntemler Üzerine Bir İnceleme”, Yüksek Lisans Tezi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.

- Yazar, B. (2021). “Türkiye’deki Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Eğitim Alan Görme Engellilerin Müzik Eğitimi Sürecine İlişkin Eğitimci ve Öğrenci Görüşleri”, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yazar, İ. U. (2023). “6-11 Yaş Otizmlı Çocuklarda Müzikli Ses Ve Sözcük Üretiminin İletişim Ve Dil Gelişimine Etkisi İle İlgili Müzik Terapi Ve Yöntemleri”, Sanatta Yeterlilik Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yıldırım, P. (2010). “Zihinsel Engelli Çocuklara Kavram Öğretiminde Müziğin Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri”, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yılma Şakalar, G. (2017). “Türkiye’de Eğitilebilir Zihinsel Engelli Çocukların Özel Eğitim Müzik Derslerinde Kullanılabilecek Bir Bilgisayar Destekli Müzik Ders Modülü Tasarımı (İstanbul Örneği)”, Doktora Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yılma, G. (2010). “Eğitilebilir Zihinsel Engelli Çocuklarda Müziksel Algının Ölçülmesi Ve Değerlendirilmesi”, Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Yılmaz, A. T. (2024). “Görme Engellilerin Halk Müziği Eğitiminde Karşılaştıkları Sorunlar Ve Türkülerle Anadolu Bağlama Repertuvarı-1 Kitabının Braille Alfabesi İle Yazımı”, Yüksek Lisans Tezi, Ardahan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ardahan.
- Yılmaz, E. (2010). “Otistik Çocuklarda Müzik Atölyesi Çerçevesinde Ortaya Çıkan Sözel Olmayan İletişim İşaretlerinin İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Zelyurt, S. (2015). “Zihinsel Yetersizliği Olan Öğrencilere Hayat Bilgisi Dersinin Şarkı İle Ve Doğrudan Öğretim Yöntemiyle Sunulmasının Etkililik Ve Verimliliklerinin Karşılaştırılması”, Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.